

Nýggj B71-nevnd

Bóltfelagið í Sandoyinni B71 hevði árs-áalfund nýggjárs-dag. Hetta var livligur fundur frættist. Fráfarandi nevndin fekk at vita, at hon hevði verið ov lin til at skaffa felagnum inntøkur; at hon hevði nýtt ivasama framferð í sambandi við sponsor-sáttmálarnar; at hon hevði lagt seg út í politikk undir lögtings-valstríðnum.

Fráfarandi nevndin visti

ákærunum aftur, men tók seg eisini sjálf aftur, ti hon metti ákærunar sum eina álvarsliga misálitis-váttan. Í hesi nevndini sótu Hans Falkvard (form.), Róin Clementsen, Pól Clementsen, Marner Højsted og Steingrim Johannesen. Hesin seinasti tók seg úr nevndini í september. Í hansara stað kom tiltaks-limurin Eyðfinn Clementsen; hin tiltakslimurin var Jóan

Petur Clementsen.

Í nýggju nevndina komu Bjarki Mohr, Jens Midjord, Karl Vidfeldt, Eli Hentze og Jakup Joensen. Tiltakslimirnir eru Páll á Reynatugvu og Pól Clementsen, sum var tann einasti í fráfarandi nevndini, sum lat seg stilla upp aftur.

Nýggja nevndin hevur ikki skipað seg.

Framhald av síðu 8

vinnuna, siga vit:

»Lækkandi prisir saman við fallandi veiðu fyri hvørt skipið er gerandis-kostur. Samtíðis tola vit, at fiskur, sum kann seljast so at siga um allan jarðar-knottin, ikki kann seljast heima í Føroyum, men verður grýttur fyri borð aftur til botnrot. Hesar umstøður brita vaksandi mótloysi millum fiskimenn!

Samtíðis sum alt hetta hevur farið fram, hava vit havt eina stýring av fiskiskapinum, sum hevur elvt til, at allur hesin matfiskur fer fyri skeyti, hetta ti at søluhjóðið hevur manglandi dirvið og virkini skerðar umstøður at geva rimuligan pris og at framleiða hendan fisk.

Tað er nógv fyri hjá okkum at siggja, at tann fiskur, sum vit vanligar avreiða í Føroyum, hevur munandi betri pris uttanlanda, og at tann fiskur, vit vanligar tveita út aftur, mangan hevur betri pris enn t.d. toskur og hýsa — nærum alt sum hevur stert kann seljast har. At vit viðhvørt velja út-lendskar søluhavnir og tessvegna minka um arbeiði heima á landi, er ikki við lottum sinni, men vit kunnu ikki av frium vilja leggja okkum á offur-beinkin.

Niðurstøða okkara er, at hesin vánaligi sølupolitikkur má undir luppini, um landsins búskapi skal verða liv lagað og fiskimanninum rimuligar umstøður. Okkum manglar ein fiskivinnupolitikk, sum gevur móguleika til nýtslu av allari ráveru, sum gevur fiskimanninum betri umstøður figgarliga og harav fritíðarlíga, so hann kann stóðast í vinnuni. At ábyrgdin av sølupolitikkinum liggur hjá seljaranum og honum einsamøllum, um hann ikki væl og virðiliga kann prógva vánaligar tíðir fyri sølu.

Tað er vert at byta merki í, at onnur lond í

hesum tíðum leggja doyn á, at finna nýggjar leiðir at ganga í fiskiskapi og fiskaframleiðslu. Í Danmark, har eingin traditión er fyri djúpvatnsfiski eru menn farnir at veiða henda fisk nú, ti at kvoturnar treingja um, og teir vilja finna útgvegir fyri at halda flotan gangandi. Tað almenna tekur væl imóti og veitir stuðul til at fáa ein nýggjan tátt av fiskivinnuna upp at standa. Her er m.a. talan um langasporl.

Hjá okkum hava vit sanniliga eisini gjørt eitt arbeiði fyri at víðka um móguleikarnar. Men tað, sum er løgi, er, at vit skulu umleggja flotan, fyri at finna hesar móguleikar, meðan fiskur sum vit fáa í verandi flota, ikki verður fingin til lands og hageiddur og marknaðarfordur. Rækjur, skeljar og svartkjáftur eru ein partur av tí, sum vit hava víðkað móguleikarnar við. Rækjur og fyrri stóran part skeljaveiðan fara fram á fjarleiðum, har móguleikarnir eru minnkandi fyri framhaldandi veiðu. Svartkjáfturin so í høvuðsheitum á heima-leiðum, men hevur higartil roynst okkum svikaligur, tíværr.

Vit bygdu okkum eisini ein djúpvatnsflota. Nøkur nýggj fiskasløg aftrat, vórðu fiskað til føroyska fiskaframleiðslu við hesum flota, men hann fiskar eisini fisk, sum hann ikki hevur móguleika at sleppa av við. Vit hava sostatt ein flota í drift, sum skapar nýggjar móguleikar, vit hava maskinur í landi sum í flestu forom kunnu skera henda fisk, men okkum nýttist ikki at fara undir eins stórar iløgur, sum tá vit bygdu út til aðrar veiðuhættir. Men so at siga einki verður tó gjørt við henda móguleika.

Tað, sum serliga undrar meg er, at tá talan er um gulllaksin, hava vit seinni bygt djúpvatnstrolarar, og teir hava ikki móguleika fyri at goyma

gulllaks umborð! Gulllaksur kann bert goymast í isi í 5 dagar, og túrnarnir hjá bátunum hava vart í eini 16 til 18 dagar, og hetta ger, at gulllaksur bert kann takast teir síðstu dagarnar. Somuleiðis við langasporlinum, sum eisini bert kann goymast í 5 dagar í isi.

Vit hava sæð í Norður-noregi, at bátar har hava vertikalfrystarar umborð. Hetta er ikki tí, at teir hava víðkomu fiskasløg at frysta, men teir heilfrysta fisk, so teir kunnu gera longri túrar, serliga tá langt er í havni. Hetta er ikki komið uppá tal í Føroyum fyrr enn við tveimum teimum nýggjastu stóru trolarunum á Føroyaleiðini, men varð ætlað til annað bruk.

Men hetta er ein leið at ganga. Um so var, so kundu vit tikið allan fisk, ti tá fiskurin verður tíðnaður upp aftur, er hann sum fyra daga gamal fiskur, og tá kunnu bæði langasporl og gulllaksur framleiðast.

Tað er sjálvandi eitt, sum fer at kosta eitt sindur, um verandi floti skal útbyggjast til at heilfrysta fisk í blokk, og tað er ein frystilast til at goyma blokkini.

Men hett er so ikki tær skyggu iløgurnar, sum vit mangan hava sæð og sum viðhvørt hava givið eitt vánaligt úrslit og kosta samfelagnum nógv. Her er talan um rættuliga litlar iløgur til at fáa fisk uppá land, sum vit fiska í dag, og sum vit vita kann brukast til matna.

Men tað er sjálvandi ikki bara ein spurningur um at fáa fiskin til lands. Hann skal eisini seljast, og her skal gerast eitt rættuliga stórt arbeiði, so vit vita hvør vil keypa fiskin og hvussu hann skal hageiðast, so hann hevur áhuga hjá keyparum. Eg eri fiskimaður og ikki serfrøðingur á hesum øki, so aðrir í panelinum skuldu havt betri móguleikar fyri at gjørt sær metingar um tað.

Heilt eidasøtur eri eg tó ikki. Burtursæð frá teimum meira vanligu fiskasløgnum, sum menn kenna frá marknaðum í grannalondum og sum goður prisur mangan er fyri, eru eisini fiskasløg, sum litið hevur verið gjørt við at selja til matna og fiskasløg, sum vit ikki kenna brúkt um okkara leiðir.

Eg skal fyrsta taka tindaskotuna. Har veit eg frá manni, sum meira enn 20 ár hevur roynt niðri í Norðsjónum, at á bretska marknaðinum fingur teir 16 sterlingpund fyri shippindið fyri 6—8 árum síðan. Og neyvan er tað so, at hesin marknaður er ikki til í dag.

Stinglaksurin er dyrur fiskur í teimum portugisiskur londunum, so har skuldi verið ein móguleiki fyri at fingið hann seldan. Eg havi eisini frætt, at niðri í Milano var á eini fiskarimessu áhugi fyri hesum fiski, so har er ein móguleiki fyri at víðka um marknaðin, um arbeiði verður lagt í, og ivaleyst kann ansurin fyri hesum goða matfiski eisini vekjast longur norðuri.

Langasporl er nokk tann fiskurin, sum minst verður brúktur til matna. Men kørir menn siga, at hesin fiskurin hevur goðar eginleikar, sum gera hann væl egnaðan til sølu. Hann er hvitur, og flakið minnir í liti, fastleika og útsjón og sum toskaflak, og tað skuldi gjørt móguleikarnar fyri at selt henda fisk goðar. Bakka-frost hevur saman við Bacalao eisini gjørt royndir at framleiða fiskin til surimi. Úrslitið var ikki so gott, sum teir komu til tá, ti at teir fingur ikki vatnið burturúr fiskinum. Men teir søgdu eisini, at liturin var goður og at framhaldandi royndir í surimiframleiðslu móguleiga kundu geva úrslit. Tær royndir sum higartil eru gjørdar, eru ov litið at byggja á.

Tað er vert at vísa á, at hjá djúpvatnstrolarunum eru fiskasløg, sum fara út aftur, ein rættuliga fittur partur av veiðuni. Blálongufiskiskapurin hjá hesum trolarum er vaksandi, og júst í hesi tíðini fæst tann nógvá hjáveiðan, úr einum fimtingi og uppi helvt vanligar, men eisini meira. Í dag flyta bátarnir, tá hjáveiðan verður ov stór, men vit eiga at siggja tann móguleikan fyri framman, at tað loysti seg at liggja. Vit eiga eisini at siggja tann móguleikan, at tá fiskiskapur eftir vanligu fiskasløgnum sveik, so hava vit móguleika at royna eftir hesum fiskasløgum, so at fiskimenn og vinna hava eitt tryggari grundarlag at standa á.

Mangan hevur tvørra hjá flotanum, ti at litil fiskur er til, og tí hava vit ikki ráð til at lata henda móguleika fara aftur við borðinum.

Vit eiga domi úr fiskivinnusøguni, sum tyðuliga vísa, at slík øking av móguleikum hjá vinnuni hevur avgerandi tyðning fyri livsgrundarlagið hjá fiskimanninum, vinnuni og landinum í síni heild. Upsafiskiskap høvdu vit ongan fyrst í 70unum. Menn tveittu upsan fyri borð. Men tá prisur kom á upsan, vóru fleiri sum lögdu seg eftir at veiða upsá burturav, og í dag er upsan ein tyðandi tættur í fiskivinnuni. Royndin hevur enn tá verið so stór, at stovnurin er hótur í dag, og tað verður skræðil fyri flotan, um hesin fiskiskapur ikki eydnast framyvir. Vit kunnu eisini vísa á fleiri onnur fiskasløg sum í rugvu ikki eru so stór, men sum tó eru eitt ikast til flotan, m.a. brosmuna, sum linubátarnir fáa eina tyðandi úrtøku burturúr, men sum varð tveitt út aftur eins og upsan.

Her ber illa til at koma uttanum sølupolitikkinn hjá Føroya Fiskasølu. Hon visir seg at vera fallin í eina legu at selja traditiónell fiskasløg, og onkur vil vera við, at hon er av teimum dyggastu til at selja hýsu og tosk. Men tá tað er til at ganga nýggjar leiðir, hevur hon ligið í kjalavørinum á øðrum. Tá Ovi Mikkelsen fór at selja upsá, kundi hann geva eina krónu meira fyri kilo enn fiskasølan. Tann krónan hevði muna stak væl nú, men tá var hon ein kollvelting í prisinum. Hann kundi selja havtasku, brosmu, blálongu,

kongafisk, alt fyri rimuliga goðan pris og nógv betri pris enn Fiskasølan, sum litlan ella als ongan pris hevði á hesum verum.

Tryggvi Laksafoss fekk gongd á søluna av rækjum, og Fiskasølan segði ta, at hon kundi bert selja litlar nøgdir fyri nógv lægri pris, enn menn fingur frá honum.

Við laksinum var á sama hátt, aðrir máttu brota upp um erner.

Svartkjáftin, sum fiskasølan bart út segði, at eingin framtíð var í, vórument og marknaðar-færði Atlantic Export, og teir fingur ein pris, sum lá um fyra ferðir so høgt, sum tað sum fiskasølan spáddi í útvarpinum.

Men í dag selur fiskasølan øll hesi fiskasløg!

Manglandi dirvið hevur tó aftur givið seg til kennar, ti tá Birgir Danielsen í útvarpinum segði sína hugsan um tveikasløg, sum vit nevndu í brævinum, tá var hetta bert slikt sum litið hevði uppá seg og ikki mundi geva størvegis av sær, og at tað sum for út aftur á út av meira, enn tað í veruleikanum var.

Hetta boðar ikki frá, at vit í bræði fáa nakað burtur úr á hesum øki, ti vit mugu víðurkenna, at Føroya Fiskasøla er risin í føroyskari fiskasølu, og at ringt er at koma uttan um hana.

Men vit hava ikki ráð til at lata hesar móguleikar fara fyri skeyti. Kunnu so verandi sølufeløg ikki fara undir sølu av hesum fiski, so má tað almenna taka um endan, og veita trygd og stuðul, so at fiskavirkir stimbrast til at fara undir framleiðslu og sølu.

Takk fyri.

Barnagarðurin

á

Konmanskýru

Søkt verður eftir 2 pedagogum til 2 stovur við 20 børnum í hvørjari at byrja 16. januar ella eftir nærri avtalu.

Fólk uttan pedagogútbúgving kunnu eisini søkja.

Skrivlig umsókn verður at senda til stovnin.

Nærri upplýsingar fáast við at ringja tlf. 17878.

Barnagarðurin á Konmanskýru
100 Tórshavn